

Smernice poslovne politike Združenega podjetja v letu 1971

Nedvomno bo položaj v tem letu precej zamotan, kajti na gospodarska gibanja bo delovala vrsta faktorjev, od katerih so nam danes, na začetku leta, mnogi še močno neznani. Najprej je to slučaj z rastjo proizvodnje, za katero obstajajo različne prognoze. Lani je prišlo v našem gospodarstvu do umirjanja, vendar pa smo bili v zadnjih dveh mesecih priče ponovnega oživljanja, kar je vzpodbudilo nekatere prognozerje, da računajo vsaj v prvem letošnjem polletju s ponovnim porastom proizvodnje.

Za to govore tudi druge ugodne okoliščine, na primer zelo dobra preskrbljenost z reprodukcijskim materialom.

Po drugi strani pa je tu nekaj dejstev, ki morajo delovati v obratni smeri, to je k zmanjševanju rasti proizvodnje. Leto 1971 je namreč leto velikih sprememb v sistemu. Po ekonomski logiki pa reagira gospodarstvo na take intervencije (pa tudi najugodnejše) sprva z določeno rezervo, previdnostjo in pričakovanjem. To bi bil en objektivni faktor. Drugega moramo videti v tem, da so

stabilizacijski ukrepi po svoji naravi nujno restriktivni in da brezpogojno zmanjšujejo konjunkturo. Odločenost, da se porabi le toliko, kolikor je zaslužno, mora take posledice tudi objektivno izzvati. Med pomembnejše faktorje, ki bodo določali smer letošnjemu razvoju, sodi tudi predvideno bistveno zmanjšanje deficita državne plačilne bilance (iz 370 na 100 milij. \$), kar posredno pomeni znatno nižja devizna sredstva od lanskih.

Upoštevač vse to, predvideva uradna prognoza za našo državo le blago stopnjo rasti. Ta stopnja (5–5,5%) je skoraj za polovico nižja od lanske (9,1), vendar za svetovne prilike še vedno sorazmerno občutna. Razumljivo je, da se je moral tem splošnim težnjah prilagoditi tudi plan Združ. podjetja ISKRA, ki je zato postavljen v precej ožji okvir, kot ga je imela lanska realizacija. Zanimivo je, da se je letošnja (planirana) stopnja rasti proizvodnje našega podjetja znižala glede na lansko za toliko, kot se je znižala povprečno v vsej državi, to je za polovico (od 28 na 14%). Vsekakor pa je

(Dalje na 3. strani)

Ljubljana bo dobila najmodernejšo tranzitno in mednarodno telefonsko centralo

Glavni direktor združenega podjetja za PTT Slovenije Jože Gerbec in glavni direktor Iskra Commerce Metod Rotar sta v petek, 19. marca, podpisala pogodbo, po kateri bo Iskra dobavila in do konca l. 1974 montirala v Ljubljani najodobnejšo tranzitno in mednarodno telefonsko centralo z elektronskim računalnikom. To centralo bo po licenci znane belgijske firme Bell Telephone MFCo izdelala kranjska »Elektromehnika« in sodi v okvir sedemletnega načrta razvoja telefonske omrežja Jugoslavije. Ko jo bodo montirali in izročili prometu bodo njene zmogljivosti trikrat večje od zmogljivosti sedanega ljubljanskega telefonskega omrežja, omogočala pa bo tudi 216 telefonskih zvez s tujino.

Nova telefonska centrala bo stala okrog 70 milijonov novih dinarjev, medtem ko bo za zgradbo, v kateri bo nova centrala montirana, naročnik investiral še nadaljnjih 40 milijonov dinarjev. Naročilo te najmoderneje telefonske centrale pomeni novo afirmacijo za Iskro, šaj je mednarodna licitacijska komisija med številnimi ponudbami izbrala najugodnejšo — Iskrino.

Na sliki: Glavni direktor združenega podjetja za PTT Slovenije Jože Gerbec in glavni direktor Iskra Commerce Metod Rotar podpisujeta omenjeno pogodbo.

Volitve v organe upravljanja 21. aprila

V združenem podjetju Iskra še ni bil sprejet novi statut, ki med drugim ureja tudi način volitev v delavski svet ZP, zato bodo letošnje volitve v ta najvišji samoupravni organ ZP, določene za 21. april 1971, potekale še po predpisih Temeljnega zakona in republiškega zakona o volitvah v delavske svete in druge organe upravljanja ter po dosedaj veljavnem statutu ZP.

V ZP Iskra in šolskem centru je skupno 16.329 volilcev, zato naj bi upoštevajoč čl. 43 veljavnega statuta ZP, delavski svet ZP osvojil predlog, naj bi novi delavski svet štel skupno 53 članov, pri čemer bi na vsakih 324 zaposlenih izvolili po 1 člana s tem, da bi v DS vsaka delovna enota imela po 1 mandat.

Letos poteče 26 dosedanjim članom DS ZP mandat, zato je na njihovo mesto treba izvoliti druge člane, v tovarni »Elektromotorji« pa bo treba izvoliti novega člana zaradi odhoda njihovega dosedanjega predstavnika v drugo delovno organizacijo.

Tako bi 21. aprila t. l. volili skupno 27 novih članov delavskega sveta ZP po naslednjem ključu:

Commerce	2
ZZA	1
Elektromotorji	1
Skupaj	27 članov

Osvojen naj bi bil nadalje predlog, naj bi letos volili teh 27 novih članov DS za dobo enega leta tako, da bi l. 1972, ko bo potekla mandatna doba l. 1970 in letos izvoljenim članom DS, volili celotni novi delavski svet ZP.

V delovnih enotah, kjer bodo letos volili nove člane DS ZP, bodo predhodno sklicali zbere delovnih ljudi, na katerih bodo predlagali kandidate za članstvo v DS. Ti zbori morajo biti opravljeni najkasneje do 8. aprila t. l.

Delavski svet združenega podjetja Iskra naj bi hkrati tudi priporočil vsem delovnim organizacijam združenega podjetja Iskra, naj bi za 21. april t. l. razpisale in opravile tudi volitve v svoje organe upravljanja, prav tako samo za mandatno dobo enega leta. Tako bi l. 1972 opravili volitve v celoti novih organov upravljanja tudi v delovnih organizacijah ZP, kot v DS ZP, po ustreznih predpisih novega statuta združenega podjetja Iskra Kranj.

O tem so bile delovne organizacije v sestavu združenega podjetja Iskra predhodno že obveščene, da lahko ustrezno vse pripravijo za pravilen potek volitev.

V sklopu akcij, ki so potrebne za uspešno organizacijo 4. svetovnega kongresa in razstave računalniške tehnike IFIP 71 — je pripravil odbor za informiranje v Ljubljani obisk novinarjev raznih strokovnih in poljudnih časopisov. V program je vključen ogled vseh za kongres in razstavo IFIP pomembnih kapacitet ter pogovori s političnimi, gospodarskimi in strokovnimi osebnostmi. Tako je v torek, 23. marca, obiskalo Iskro 6 inozemskih novinarjev iz Finske, Madžarske, Avstrije, Švice, Italije in Poljske, ki sta jih sprejela dipl. inž. Herman Vidmar in dipl. inž. Mitja Klopčič, jim tolmačila organizacijo in pomen Iskre ter odgovarjala na razna vprašanja. Novinarji so si ogledali tudi tovarno v Kranju, najbolj pa jih je zanimal elektronski računski center

Elektromehnika	10 članov
Elementi	4
Aparati	2
Avtoelektrika	3
Automatika	3
Elektronika	1

Prizadevali si bomo doseči čim višjo proizvodno realizacijo

Glede na to, da se je skladno z upadanjem povpraševanja po elementih za elektroniko v svetu naša tovarna elementov za elektroniko znašla v dokaj težavnem položaju, smo naprosili njenega direktorja, dipl. ing. Vladimira Klavs, naj nam odgovori na nekatera vprašanja v zvezi z lanskim poslovanjem in s predvidevanji za letošnje leto, kakor tudi v zvezi z nakupom angleške firme Guest International Ltd.

Kako ocenjujete poslovanje tovarne elementov za elektroniko v preteklem poslovnem letu?

Glede na to, da ste izveliček iz poslovnega poročila o lanskoletnem poslovanju dovolj obširno priobčili v zadnji številki glasila »Iskra«, bi se omejil zgolj na komentar in ne na konkretne številke. Naš lanski poslovni rezultat kljub vsemu ocenjujem kot sorazmerno dober, vendar pa bi lahko bil še občutno boljši, če ne bi prišlo do izredne krize na zahodnem tržišču, ki nas je prizadela zlasti v tem, da so se v tem obdobju zelo močno znižala naročila. Ta kriza se je začela v elektronski industriji ZDA in se je prenesla tudi na evropsko tržišče. Ker pa je vsaj prva polovica leta bila za nas normalna, je bil poslovni rezultat še zadovoljiv. Toda proti koncu leta nas je pa prizadela še naša domača gospodarska reforma s prvimi stabilizacijskimi ukrepi, oz. zmanjševanje kreditnih možnosti, depoziti za uvoz reprodukcijskega materiala in ostali ukrepi, kar je seveda izzvalo nove probleme in motnje v naši proizvodnji.

Splošna nelikvidnost, tudi banke, je povzročila zastoje v realizaciji investicijskega plana, iz česar je sledilo znatno podaljšanje rokov pri investicijah. Posledice tega se jasno prenašajo v letošnje poslovno leto.

Ali menite, da se bodo razmere letos kaj izboljšale in bi vaša tovarna lahko pričakovala uspešnejše poslovne rezultate od lanskih?

Odgovoriti na vaše vprašanje pozitivno bi bilo skoraj preveč optimistično. Položaj

na zahodnem tržišču se sicer počasi in v določeni meri popravlja, naročila zlagoma naraščajo, vendar po zatrevanju vseh naših partnerjev le ne moremo pričakovati, da bi dosegli raven pred omenjeno recesijo. Takšen položaj nas je prisilil v to, da skušamo v sodelovanju z Iskra Commerce izpeljati vrsto konkretnih akcij, da bi to stanje izboljšali. Predvsem raziskujemo možnosti za kooperacijske posle s tujimi partnerji, prizadevajoc si doseči stabilnejše in dolgotrajnejše prodajne možnosti. Razumljivo teh rezultatov ni mogoče doseči v kratkem času. Morda bi pri tem uspeli prve otipljive rezultate na tem področju doseči v teku pol leta, je pa to seveda v precejšnji meri odvisno tudi od razpoložanja drugih partnerjev in od ostalih poslovnih pogojev.

Glede na počasno izvajanje gospodarske reforme in počasno sprejemanje reformnih ukrepov smo v težkem položaju glede določenih poslovnih odločitev, ker niso še znani vsi pogoji poslovanja. Preostane nam zato v večji meri iskanje rešitev znotraj same tovarne in v racionalizaciji samega internega poslovanja. Pri tem je najtežje to, da je najlažje izvajati racionalizacijo poslovanja prav s povečevanjem proizvodnje. To pa trenutno zaradi svetovne recesije in domačih gospodarskih ukrepov ni možno, posebno, ker je recesija prinesla hkrati tudi občutno znižanje cen naših izdelkov na tujih tržiščih.

Omeniti je vredno tudi to, da je naša tovarna že tako vključena v svetovna tržišča, da občutimo vsakršno spremembo na njih, nismo pa glede na naš družbeno-ekonomski sistem dovolj elastični in prilagodljivi, da bi brez posebnih posledic reagirali na vsa ta nihanja. Naši bodoči ukrepi in omenjena kooperacijska sodelovanja, oz.

aranžmaji, bi morali dati ustrezne rešitve teh problemov.

Glede na vse naštetu v l. 1970 nismo uspeli izpolniti našega gospodarskega načrta v celoti. Leta je predvideval bistveno povečanje proizvodnje nasproti l. 1969. Gospodarski plan za l. 1971 smo bazirali le nekoliko više od lanskoletno realizacije. Vsekakor si prizadevamo, da bi dosegli čim višjo realizacijo, kakšni pa bodo rezultati teh naših prizadevanj pa žal ni odvisno v celoti samo od nas. Položaj se je namreč v toliko spremenil, da je bila v prejšnjih letih vsa naša proizvodnja razprodana in z njo vse naše razpoložljive zmogljivosti, katere pa sedaj niso razprodane v celoti.

Kaj bi našim bralcem lahko povedali v zvezi s firmo Guest International Limited v Vel. Britaniji, o čemer je bilo že veliko govora?

Znano je, da je l. 1965 angleška zavarovalna družba Harris and Dixon ustanovila novo firmo Guest International Limited, katere osnovni namen je bil ta, da bi na angleškem tržišču plasirala izdelke Iskre. Medtem ko je v letu po ustanovitvi te firme znašal njen promet komaj za 10.000 dolarjev prometa, se je vrednost do l. 1970 dvignila na okrog milijon dolarjev. Hitrejši porast izvoza naših izdelkov v Vel. Britanijo prek te firme je bil oviran z mnogimi pogoji, v veliki meri pa tudi z našo prepočasno izgradnjo in z večkrat ne povsem ustrezno kakovostjo naših izdelkov.

V prvi fazi razvoja imenovane firme je bil poudarek na plasmanu naših elementov za elektroniko in je pretežni del tega izvoza odpadel na upore in potenciometre, manjši pa na izdelke ostalih tovarn v ZP Iskra. V l. 1970 se je ustanovitelj firme odločil glede na ostale svoje poslovne aranžmaje prenehati z aktivnostjo na področju elektronike in zato firmo Guest International Ltd. prodati. Razumljivo je, da je kot prvemu in glavnemu poslovnemu partnerju najprej ponudil nakup firme Iskre. Po dolgotrajnih razpravah glavnih interesentov za plasman izdelkov na angleškem tržišču je prišlo do sporazuma med Iskra Commerce, tovarno elementov za elektroniko in tovarno kondenzatorjev v Semiču, da Iskra imenovano firmo odkupi in sicer v naslednjih deležih: Iskra Commerce 30 %, tovarna elementov za elektroniko 50 % in tovarna kondenzatorjev v Semiču 20 %.

Pri tem smo predvsem stremeli za tem, da bi odr-

žali na zanimivem angleškem tržišču že dobro vpeljano firmo in tako skušali plasman naših elementov tu še povečati. Razlog, da pri odkupu ni sodelovalo še več organizacij ZP Iskra je bil predvsem tehnični, ker bi večji krog organizacij terjal tudi veliko več dogovarjanj z ostalimi morebitnimi partnerji, ki pa so, kot že rečeno bili doslej manj udeleženi v prometu prek te firme. Seveda pa ni nobene ovire, da tudi druge tovarne v ZP ne bi stopile v krog dosedanjih lastnikov, če bodo izrazile željo in bo razvoj bodočih poslov to favoriziral.

Sama procedura prevzemanja takšne inozemske firme je seveda dovolj komplicirana in je bilo za to potrebno več mesecev. Poleg ustreznih sklepov DS naštetih naših organizacij so bila potrebna tudi soglasja jugoslovanskih in angleških oblasti, pri čemer pa je zanimivo, da smo naša soglasja prej dosegli kot pa z angleške strani.

Vsa stvar je bila zaključena v prvi polovici marca, ko so bile podpisane dokončno vse ustrezne listine. Ob tej priložnosti se je prvič sestal tudi upravni odbor te naše nove firme, v katerem Iskra zastopava Ilija Medič iz Iskra Commerce in jaz, kot glavni direktor firme pa je bil imenovan njen dosedanji direktor g. Peter Brown.

Na naslednjem sestanku upravnega odbora, ki bo junija v Ljubljani bomo obdelali podrobni petletni pro-

gram in določili perspektivno razvojno politiko te Iskrine firme v Londonu.

Je pa ta družba organizirana kot družba, katere ustanovitveni kapital predstavljajo delnice in Iskra v njej nastopa kot delničar. Vendar pa to zaenkrat še ni javna delniška družba in njene delnice niso niti v prodaji, niti ne notirajo na borzi. Kako bo s firmo v bodoče in ali se bo spremenila v javno delniško družbo, je danes prezgodaj govoriti, ker vse odvisno od njenih poslovnih rezultatov ter od Iskrinih ambicij in poslovne politike na angleškem tržišču. To je pravzaprav šele začetek tvornstve aktivnosti Iskre v mednarodnem poslovnem prostoru. Nedvomno pa je to korak, ki nudi zelo široke poslovne možnosti v velikem poslovnem centru, kakršen je London in je v veliki meri odvisno od nas samih, kako bomo znali te možnosti izkoriščati.

Upamo, da nam boste kot član upravnega odbora te naše inozemske firme tudi kasneje kdaj kaj povedal o njenem poslovanju.

Prav rad in v tistem obsegu, ki bralce »Iskre« morda najbolj zanima, saj sem pričnan, da bo ta firma na angleškem tržišču tudi v prihodnje odigrala tisto vlogo, ki jo od nje vsi pričakujemo. —C—

Elektromehanika Kranj

Kadri - prva skrb

Poslovni odbor kranjske tovarne odobril 197 študentskih, višjih, srednjih šolah in poklicnih šolah

Na 20. seji je poslovni odbor na predlog kadrovske službe glede na potrebe zaposlitve strokovnih kadrov sprejel naslednji sklep:

Odobri se 197 študentskih:

- 15 na fakulteti za elektrotehniko, telekomunikac. elektronika
- 3 na fakulteti za elektrotehniko, jaki tok
- 15 na fakulteti za strojništvo
- 1 na FNT — fizika
- 5 na ekonomski fakulteti
- 1 na višji šoli za varnost pri delu
- 3 na TSS elektro
- 3 na TSS strojna
- 1 na TSS kemija
- 2 na ek. srednji šoli
- 2 na srednji administrativni šoli
- 144 na poklicni šoli
- 2 na visoki šoli, ne glede na stroko, za izredno nadarjene otroke naših delavcev

Odobrijo se naslednje šolnine za izredno šolanje:

- 10 za višjo elektrotehniško šolo
  - 10 za višjo tehniško šolo (strojna)
  - 10 za višjo ek. komerc. (posl. smer)
  - 2 za višjo šolo za org. dela
  - 1 za višjo šolo za varnost pri delu
  - 6 za TSS (elektro, šibki tok)
  - 4 za TSS (elektro, jaki tok)
  - 10 za TSS (strojna)
  - 1 za TSS (metalurgija)
  - 5 za ekonomsko srednjo šolo
  - 5 za srednjo admin. šolo
  - 2 za delovodsko šolo (strojna) za obrat v Lipnici
- Skupaj 66 šolnin.

OBVESTILO

Kadrovska služba tovarne ELEKTROMECHANIKA KRANJ obvešča člane kolektiva, da bodo v naslednjih dneh prejeli »Pomožni popisni list« (obrazec PSS-la).

Prejete obrazce ne puščajte v tovarni, temveč jih vzemite s seboj in jih hranite doma, ker jih bo treba izročiti popisovalcem, ki vas bodo obiskali v času popisa prebivalstva od 1. do 10. aprila 1971.

Smernice poslovne politike Združenega podjetja v letu 1971

(Nadaljevanje s 1. strani)
raven rasti, na kateri nameravamo ostati, še vedno daleč iznad poprečja v gospodarstvu, ker smo pač panoga z naglim razvojem.

V tem tako zoženem okviru, ki smo si ga za letos postavili, pa moramo zavestno pospeševati ekspanzijo tiste proizvodnje, ki ima za seboj zadostno tržišče in, ki bo hkrati zagotavljala zadosten dohodek, da bodo organizacije lahko poravnale svoje obveznosti in formirale osnovo za razširjeno reprodukcijo.

Se posebej pa moramo razvijati tisto proizvodnjo, ki je sposobna vzdržati konkurenco na zunanjih tržiščih konvertibilnega valutnega področja. Strategija vključevanja naše proizvodnje v svetovno mora biti sestavni del naše razvojne politike. Lahko računamo, da letos domače tržišče ne bo več tako absolutno atraktivno kot je bilo doslej, ker bo z devalvacijo spremenjen odnos cen med izvozom in uvozom deloval v obratni smeri.

Če je predvidena rast proizvodnje v danih razmerah sprejemljiva in razumljiva, pa ni razumljivo ponovno močno povečanje števila zaposlenih. Vselej poudarjamo, da moramo zaposlenost ohraniti v tistih mejah, ki so ekonomsko realne. Mislim pa, da letos spet odstopamo od tega načela. Rast zaposlenih bi morali dopuščati le za izboljševanje kvalifikacijske strukture. Sicer pa smo mnenja, da postaja vprašanje kadrov v sedanjih pogojih (predvsem zaradi devalvacije naše valute, ko preti nevarnost povečanega odliva delovne sile v tujino) še posebno občutljivo in da bo treba sistem nagrajevanja izpopolniti, če bomo hoteli zadržati tisti profil kadrov, po katerem je doma in zunaj najmočnejše povpraševanje. Naši sistemi nagrajevanja nosijo v sebi še elemente izenačevanja, kar je treba spremeniti tako, da bosta prišla bolj do izraza kvaliteta dela in produktivnost. Pri tem pa seveda ne smemo stopiti iz okvira, ki ga postavlja ta plan z delilnim razmerjem.

Naša zunanjetrgovinska dejavnost doslej najbrž še ni odigrala tako odločilne vloge, kot jo bo letos. Radikalno mora spremeniti sedanji odnos med uvozom in izvozom. Naše podjetje je namreč prav glede tega odnosa vodilo v bližnji preteklosti precej pogumno politiko (če jo tako sploh moremo imenovati). V analizah poslovanja združenega podjetja smo zadnji dve vedno glasneje opozarjali na ta pojav in svarili pred posledicami take politike. Nadaljevanje po tej poti bi nam utegnilo zaradi devalvacije tako podražiti proizvodnjo, da bi bila rentabilnost močno izpodkopena. Po drugi strani moramo sedaj izboljšane

pogoja izvoza v maksimalni meri izkoristiti za njegovo ekspanzijo. Če kdaj, potem je letos dana izvozu vloga učinkovitega regulatorja obsega proizvodnje. Notranji pogoji ustvarjajo torej za izvoz ugodno klimo. Če pa izhajamo iz zunanjih faktorjev, iz razmer na mednarodnem trgu, potem nam letos ostaja za optimizem manj prostora. Kakorkoli že, zdaj dileme ni več in nam je jasno, da je naša perspektiva v izvozu in v mednarodnem sodelovanju nasploh.

Glavni problem gospodarstva se bo letos najbrž premaknil na področje cen. Obseg njihove rasti bo odločilen za razvoj naše ekonomike v naslednjih letih. Zanimiv je nek izračun, da bo devalvacija v merilu vse države neposredno povzročila zvišanje cen le za 1%. Skupaj z drugimi faktorji pa da bo prišlo, v celoti vzeto, do 13% podražitve. Ali bo šlo preko tega, je odvisno od obnašanja celotnega gospodarstva in od pritiska stihije, tako doma kot v tujini. Tjanje sedaj zamrznjenih cen bo

proces, ki bo trajal vse leto. V ta proces se mora takoj vključiti tudi naše podjetje, kajti naša panoga je bila že v preteklih letih s kontrolo cen med najbolj prizadetimi.

Vedeti pa moramo, da v spremembi cen ni rešitve oz. vsaj ne trajne. Predvsem se moramo obrniti k sebi. Računajmo z lastno akumulacijo in ne pričakujemo vedno nekaj od družbenih prerazdelitev in takih zakonskih sprememb pogojev gospodarjenja, ki nosijo s seboj olajšave. Pot do stabilizacije in konsolidacije vodi znotraj organizacij in sicer v prizadevanju, da z boljšim poslovanjem, hitrejšim uvajanjem sodobnih metod dela in tehnologije poiščemo čimveč notranjih rezerv in tako nevtraliziramo vpliv prihajajočih podražitev. Težišče moramo prenesti na učinkovitost gospodarjenja, ne pa na kazalnike o rasti proizvodnje in podobno, kot to tako radi delamo. Če bomo v tem pogledu delno uspeli v letu 1971, potem smo storili mnogo.

Peter Grčar, dipl. oec.

» Orodjarna « Ljubljana

Kljub zadovoljivemu izpolnjevanju sanacijskega načrta še vedno problemi

Tovarna orodja Ljubljana posluje 1 leto pod vodstvom začasne uprave, ki prilagaja to poslovanje sanacijskemu načrtu, izdelanem in sprejetemu dne 6.2.1970 na zasedanju DS ZP. Sanacijski načrt je obsegal gospodarski plan za leto 1970 in 1971. Predvidevanja za gospodarski plan 1970 so bila v glavnem urešena. Podatke iz zaključnega računa in prakso poslovanja navznoter in navzven podjetja v tem letu lahko smatramo za prvo realnejšo sliko delovanja takšne tovarne, ne samo v ZP Iskra, marveč v slovenskem gospodarskem kompleksu kovinarske smeri. Žal je ta slika še vedno močno deformirana zaradi večkratne menjave namena ustanovitve in kasnejše vodenja podjetja. Zadnje ni kritika ljudi, ki so se s tovarno orodja tako ali drugače ukvarjali, marveč odraz splošnih sprememb gospodarjenja v ZP, kakor tudi v državi.

Sanacijski načrt za 1. 1970 naj bi pokazal, ali je obstoj takšne tovarne možen. Njemu priključena sanacijska pogodba je omogočala ZP, da vsak čas ukrepa t.j. ali pripoji tovarno orodja kakšni drugi organizaciji v ZP, ali pa jo likvidira. Pripojitev tovarne kakšni drugi organizaciji ZP bi pomenila rešitev, ki je v tej stroki pri nas zna-

na, ker je stalna praksa, da imajo podjetja svoje orodjarne največ kot obrate, ki delajo pod režijskimi pogoji. Stroški, ki bi nastali do tega trenutka bi bili enaki stroškom sanacije. Likvidacija tovarne orodja pa predstavlja še danes najdražjo in tudi najmanj smotrno rešitev.

Že prvi poslovni meseci, predvsem pa polletni obracun so pokazali, da je poslovanje tovarne možno. S pravilnim kadrovskim prijemom (takojsnje povišanje OD) se je osebje v delavnici ustalilo in strokovno do danes zelo napredovalo. Uspehi že v prvih mesecih so pripomogli k temu, da je danes v tovarni že dokaj veliko število ljudi z občutkom pripadnosti tovarni. V tovarni je bilo uvedeno planiranje, ki so ga priporočili v zahodnonemški tovarni orodja »Geissler« — SEL, s katero pa je tudi obstajalo poslovno sodelovanje. Omenjena tovarna deluje že več kot 10 let po tem sistemu. Le-ta je enostaven, prežen in razumljiv v taki meri, da površni opazovalec, ali pa novodošli uslužbenec dobi vtis, da takega planiranja sploh ni. Sistem je posebno primeren za individualno proizvodnjo kateri daje na enostaven način realno preglednost, sicer pa omogoča združiti pod enim znakom

Iskra Commerce, Ljubljana

Vrednost lanskega izvoza nad 18 milijard S din

Po poročilu izvoznega sektorja IC je bil uspeh lanskega izvozne dejavnosti odlična, saj smo izvozili za združeno podjetje izdelkov v skupni vrednosti 14,965.507 dolarjev, oziroma 29% več, kot pred letom dni. Tudi pri izpolnjevanju izvoznega načrta uspeh ni nič manjši, glede na to, da smo izvozili po vrednosti 15% več, kot smo v začetku leta predvidevali.

Poglavitna odlika lanskega izvoza pa ni v njegovem dokajšnjem obsegu, marveč v njegovi strukturi. Kar tričetrtina vsega izvoza je romala v zahodne države s tako imenovanimi konvertibilnimi valutami in le nekaj manj kot štiri milijone dolarjev v vzhodne države SEV oziroma v države ostalega kliringa, kamor sodijo za sedaj še Turčija, Indija idr.

Zanimivo je, da smo največ izdelkov prodali lani v Zvezno republiko Nemčijo — odkoder smo tudi največ nakupili reprodukcijskega materiala in surovin — nekaj manj v Italijo in še manj v

Nemško demokratično republiko. Po padajoči vrednosti slede tem: Velika Britanija, ZDA, Grčija in Turčija. Izvoz v druge države je bil manj pomemben.

Mine te pozitivnih ugotovitev pa ne moremo zatajiti tudi negativnih, ki so zavirano vplivali na razširitev izvozne dejavnosti, zlasti pri naporih, da bi povečali prodajni sortiment.

Težave so zadevale predvsem proizvodnjo, ki je veskozi trpela zaradi slabe likvidnosti tovarni, delno pa tudi zaradi uvedbe obveznega uvoznega depozita. Nazorno potrjuje to dejstvo stanje našega uvoza na carinskih skladiščih npr. na zadnji dan lanskega leta, ko smo imeli v združenem podjetju za nekaj več kot 20 milijonov ND proizvodov in surovin, za katere morajo organizacije plačevati dnevno ležarino, ne morejo pa jih takoj prevzeti, ker jim primanjkuje dinarjev za carino.

Vzlic omenjenim težavam, o katerih predvidevamo, da jih letos ne bo oziroma da bodo na temelju stabilizacijskih ukrepov ZIS omiljene (obvezni uvozni depozit so že ukinjeli), smo načrtovali še večji izvoz kot lani. Tako naj bi izvozili izdelkov proizvodnih tovarni v vrednosti nekaj manj kot 17 milijonov dolarjev, skupno z neblagovnim izvozom pa celo 19 milijonov. Torej 34% več!

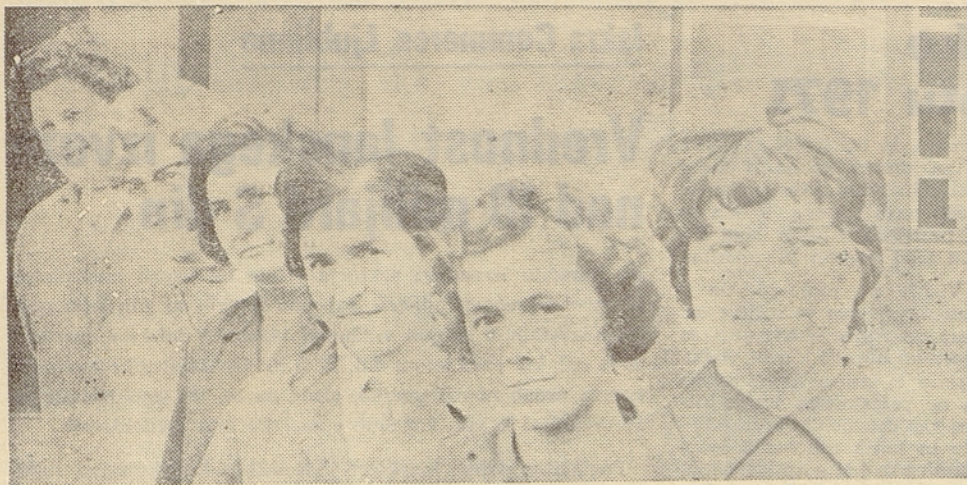
Zanimivo je, da nismo ne lani ne letos načrtovali ravnovesja v izvozno-uvozni bilanci. Še vedno bo naša nabavna organizacija več uvozila, kot bo naš izvozni sektor izvozil.

Izvoz v prvih dveh mesecih letošnjega leta je potekal po predvidenem načrtu in dinamiki, ki ni enaka za vsak posamezen mesec leta. V januarju smo izvozili izdelkov za 1,171.000 dolarjev, ali 97% načrtovane vrednosti, v februarju pa za 998.000 dolarjev ali skoraj 100%.

Izvozni sektor se potemtakem z vsemi močmi prizadeva izpolniti zaupane naloge, vendar pa ga močno skrbi lastni kadrovski problem.

Zaradi dokajšnje lanskega fluktuacije, ki je bila posledica premajhnih OD, ni na voljo dovolj ustreznih sodelavcev, kadrovanje iz drugih npr. prodajnih sektorjev oztovarn, ki je edino normalno, pa žal ostaja še odprto vprašanje.

(Po Iskra-Commerce)

Jubilantke dvajsetletnega dela v tovarni kondenzatorjev v Semiču. Od desne proti levi: Ljuba Čas, Marija Ogulin, Marija Pečavar, Vera Vidmar, Anica Vidmar in Jelka Picelj. Od jubileantk na posnetku zaradi bolezenske odsotnosti manjka le Anica Poljanec

»Kondenzatorji« Semič

Danes in pred dvajsetimi leti

Če primerjamo dvajsetletno obdobje, kolikor so jubilarke v podjetju, potem ni dvoma: »Kot noč in dan je velika razlika«. Tovarišice, ki so danes na odgovornih delovnih mestih, so leta 1951 začele v proizvodnji. Takrat je bilo na spisku zaposlenih 10 ljudi, danes šteje kolektiv več kot 700 članov. Pred jubilejem so povedale, kako je bilo prva leta.

Prva se je zaposlila v tovarni kondenzatorjev Anica Vidmar, danes predelavka v navijalnici. Kmalu za njo so prišle ostale: Ljuba Čas, Marija Ogulin, Marija Pečavar, Vera Vidmar in Jelka Picelj. Vse so začele kot plašne mladinke navijati kondenzatorske svitke po načinu, ki se danes zdi smešen. Z leti so dobile prakso, razvijala se je tehnologija, tako da danes delovnega postopka s tedanjim ni mogoče primerjati.

Kaj vse so delavke smatrala za svojo delovno dolžnost, so takole opisale:

ANICA VIDMAR: — Razen tega, da smo delale v proizvodnji, smo smatrale samo po sebi umevno kopati jame za sajenje drevja, urejati dvorišče, plesti vence za proslave itd. Že od vsega začetka je v Semiču tako, da kar je treba narediti, naredimo mi, Iskraši.

JELKA PICELJ: — Pred dvajsetimi leti je bila današnja Iskra mala delavnica, nikomur pa se ni sanjalo, da bo iz nje nastalo tako podjetje, kakršno je danes. Jaz sem bila sicer od vsega začetka dodeljena v pisarno, toda kadar ni bilo dela, sem šla pomagat v proizvodnjo. Mladina je držala skupaj in naši sestanki so bili vedno plodni.

VERA VIDMAR: — Začele smo s plačo 22 dinarjev. Takrat, ko ni bilo nikjer drugega zaslužka, je veliko pomenilo, prav tako kot današnjih čez 100 dinarjev, kolikor zaslužimo. Za ves kraj pomeni tovarna jedro napredka, saj

se je po njeni zaslugi gradilo ceste, trgovine, stanovanjske bloke, vrtec itd.

MARIJA OGULIN: — Ne vem, kaj bi bilo z menoj, če ne bi že kot 15-leten otrok dobila službe v Iskri. Bila sem brez staršev. Tako sem si uredila življenje. Podjetje mi je že od vsega začetka pomenilo vse, kakor še danes. Kako čudno bi današnja mladina pogledala, če bi rekli, naj gredo po službi okopavat tovarniški vinograd, mi pa smo rade volje šli.

MARIJA PEČAVAR: — Ne samo nam, tudi našim otrokom smo s tovarno omogočili lepše življenje. Vsi, kar nas je starejših, se dobro zavedamo, da bi se še danes pehali po njivah, če ne bi bilo Iskre. Kako lepo je slišati, da je v našem podjetju zaposlenih že veliko otrok tistih ljudi, ki so pred dvajsetimi leti orali ledino.

LJUBA ČAS: — Začela sem v proizvodnji, po osmih letih delavskega staža pa sem postala uslužbenka. Za pisarno ni bilo dobiti ustreznih moči, zato so take poiskali kar med zaposlenimi v podjetju. Naša tovarna je naredila v 20 letih tak razvoj, da je temu težko verjeti. Prav tako smo se ču-

dili, ko smo pred 8 leti začeli izvažati, letos pa bo šlo na tuji trg, večinoma na zahod, že za 1.500.000 dolarjev naših kondenzatorjev. Zdaj vsi trdno verjamemo, da naša pot navzgor še ni končana.

RIA BACER

Skrb za strokovne kadre

Zadnje desetletje se je produktivnost v Iskrini tovarni kondenzatorjev Semič močno dvignila. K temu so vsekakor največ prispevali strokovnjaki, ki so se v tem času zaposlili v tovarni ali pa so bili že prej člani tega kolektiva. Pred desetimi leti je imela tovarna samo enega inženirja, tehnike pa bi lahko prešteli na prste ene roke. Vodstvo tovarne je uvidelo, da se bo tovarna lahko hitreje razvijala le takrat, če bo imela zadostno število strokovnjakov, ki bodo voljni živeti in delati v tem kraju. Ze takrat je tovarna štipendirala nekaj dijakov in enega inženirja, vendar je bilo to občutno premalo, saj je bilo v desetih letih obstoja tovarne, od leta 1951 do leta 1961 podeljenih samo 11 štipendij in to šele od leta 1957 dalje.

S seje poslovnega odbora v kranjski tovarni

Na 20. seji poslovnega odbora so navzoči v 1. točki dnevnega reda razpravljali o proizvodnji v februarju, ki kaže zadovoljivo sliko. Plan je bil dosežen s 118,6% v vrednosti 39.973.167 din.

Glede perspektivnega razvoja panoge števec, ki gre v smeri uvajanja elektronskih sistemov, se je odbor strinjal s poročilom zadevnega obrata s pripombo, da je treba vzporedno z razvojem nove tehnike poskrbeti za potrebne strokovne kadre.

V nadaljevanju seje je poslovni odbor potrdil program proslave ob 25-letnici Iskre, katere organizator je »Elektromehanika« in odobril planirane stroške. Hkrati je odbor obravnaval in načelno potrdil plan stroškov proslave, katere organizator je združeno podjetje, kjer se stroški delijo na vse organizacije. Poslovni odbor je bil mnenja, da so stroški zelo visoki, zato je predlagal, da se ponovno pregledajo vse predvidene akcije, in da se določeni stroški plačajo iz sredstev, ki so namenjena za propagando, končni obračun pa naj se opravi po dejanskih stroških. Poslovni odbor je

zadolžil direktorja, da zadevne predloge posreduje odboru za poslovno politiko ZP Iskra.

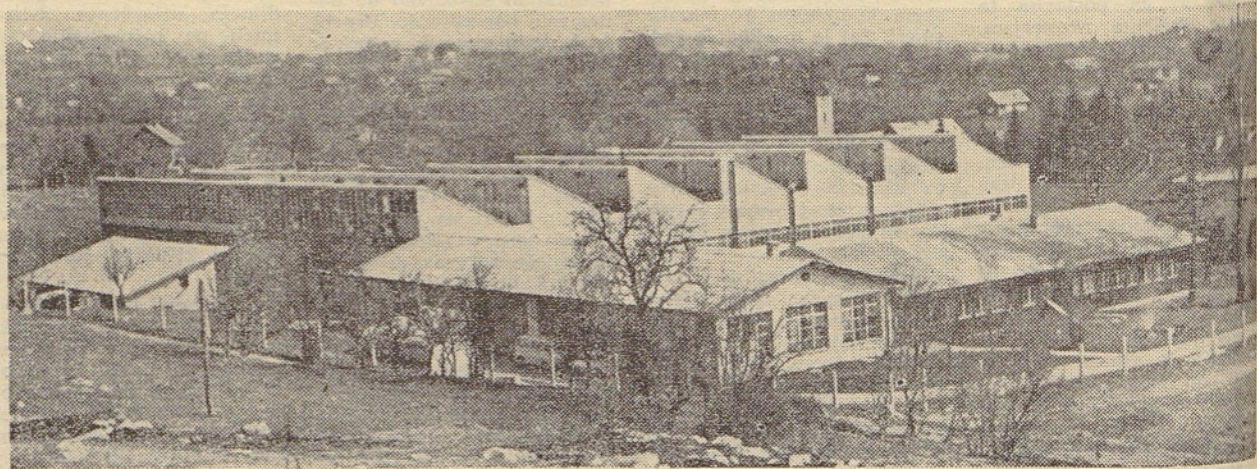
Ker je kadrovska služba že pripravila potrebo po strokovnih kadrih, je poslovni odbor o tem razpravljal in v celoti sprejel zadevne predloge. Iz poročila je razvidno, da se odobri vpis v Iskrino poklicno šolo 100 učencem, sprejme se 6 vajencev, odobri 197 štipendij za visoke, višje in srednje šole ter odobri 66 šolnin za izredno šolanje (podrobni razpis je objavljen na 2. strani).

Po predlogu kadrovske službe so bile odobrene naslednje počitniške prakse: 51 za študente visokih in višjih šol, 187 za dijake srednjih šol, 56 za učence poklicnih šol ter 6 za študente iz tujine. Na počitniško delo (julij, avgust) bo sprejetih vsak mesec po 100 oseb. Prednost imajo otroci staršev, ki so zaposleni v Elektromehaniki in pod gojem, da so stari 14 let. Poslovni odbor je potrdil tudi program dopolnilnega izobraževanja, kamor je treba vključiti tudi funkcionalno izobraževanje strokovnih delavcev.

Leto 1962 pomeni prelomnico v politiki pridobivanja strokovnih kadrov, saj je bilo v tem letu podeljenih 15 štipendij, od tega 3 na visokih šolah, 7 na srednjih in 5 na poklicnih šolah. V naslednjih letih je bilo podeljenih po prečno po 13 štipendij letno. Takšna kadrovska politika se je kmalu odrazila tudi v strukturi zaposlenih, saj je sedaj v tovarni že 16 strokovnjakov z visoko in višjo izobrazbo ter 40 s srednjo. Res je, da je v primerjavi s stanjem leta 1962 to velik napredek, vendar tovarna še vedno povečuje število štipendistov. Zdaj jih ima na višjih in visokih šolah 13 rednih in 6 izrednih, na srednjih šolah 20, v poklicnih šolah pa 13.

S 1. januarjem letos so se štipendije občutno dvignile in znašajo na srednjih šolah

od 370 do 617 din, na višjih in visokih šolah pa od 477 do 936 din. Višina štipendije je odvisna od letnika študija in učnega uspeha. Za tovarno so zanimivi predvsem tehnični poklici, zato največ štipendiramo na šolah elektro, strojne in kemijske stroke. Štipendisti, ki so doma iz Bele krajine se skoraj vsi po končanem šolanju zaposlijo v tovarni, medtem ko so s štipendisti iz drugih predelov precejšnje težave, ker le redki pridejo po končanem šolanju v tovarno. Veliko jih že med šolanjem prekine pogodbo o štipendiji, ker si poiščejo štipenditorja bliže domačemu kraju, zato je tovarna zavzela stališče, da štipendira predvsem dijake in študente iz domačega okoliša, ker ima tako zagotovljen dotok strokovnega kadra.

Moderno poslopje tovarne kondenzatorjev v Semiču se kar dobro uklaplja v prijetno naravno okolje

Govorijo jubilanti 25 - letnega dela

Ob srebrnem jubileju in ob nenehnem govorjenju in pisanju, posebno v zadnjih letih - o rekreaciji, bo kar prav, da zvemo kako je bilo v Iskri po osvoboditvi. Zadevno smo stavili nekaj vprašanj tov. Francu Cotiču, ki je bil prvi fizikturni referent v kranjski tovarni. Iz razgovora povzemamo naslednje zanimivosti:

»Ob 25-letnem jubileju Iskre je prav, da se ozremo v čas graditve in ustvarjanja. Že prva dva članka (Stane Abe, Marjan Lavrenčič, dipl. ing.) sta vzbudila veliko zanimanje Iskrašev za prvo obdobje zgodovine Iskre, kajti danes si skoraj ni moč misliti, da se je Iskra rojevala v tako težkih pogojih, vendar je notranja moč delovnih ljudi premagovala zapreke. Volja v ljudeh je bila spontana in zavestna, medosebni odnosi pa odkritosrčni in spodbujajoči. Naša Iskra je zrasla v velikana, tisto spontano zavest pa je zamagljilo hlastanje pa materialnih dobrinah, hkrati s tem pa so se ohlajevali tudi medsebojni odnosi... Škoda!

Ne bom posegal v poslovanje in proizvodnjo, to so in bodo povedali drugi, zdi pa se mi prav, da kot prvi fizikturni referent v Iskri obudim nekaj spominov s tega področja.

PRVI IZLET LETA 1946

V jeseni 1946. leta je bil organiziran prvi izlet pod vodstvom tov. Rudolfa. Načrt: Kranj, dolina Krke, Dvor, Črmošnjice (dolina je imela velik pomen v NOV; ustanove SNOS in Znanstveni institut), Stare žage (delavnice in skladišča v času NOB v zapuščeni žagah in mlinih Kočevarjev), Bela krajina (zibelka partizanstva in jedro porajajoče se republike Slovenije); vrnitev prek Kočevja.

Franc Cotič - prvi fizikturni referent v Iskri

Za prevoz je bil na razpolago »bedford«, šofiral pa je tov. Kump. Izlet je trajal tri dni in je lepo uspel. Predvsem je bil zanimiv ogled partizanskih delavnic (Stare žage) kjer je večina udeležencev delovala v času NOB.

MNOŽICNA UDELEŽBA NA FIZIKTURNI PRIREDITVI LETA 1947 V KRANJU

Prvi fizikturni nastop je bil v dnevih od 22. do 29. julija 1947. leta. Datum je bil določen po sklepu takratnega sindikalnega odbora ob pomoči drugih političnih organizacij ter uprave tovarne. Imenovana je bila komisija za izvedbo en teden trajajočega tekmovanja. Na čelu je bila tov. Ina Šušteršič, takratna tajnica sindikalnega odbora. Telovadna in lahkoatletske nastope sta prevzela tov. Eržen in Prauhar, organizacijo nogometa in namiznega tenisa pa je pomagala izvesti skupina športnikov društva Korotan.

K sodelovanju je bilo povabljenih 10 kranjskih kolektivov. Odziv je bil razveseljav: prijavilo se je skoraj 1000 tekmovalcev!... Potrebna je bila izredna organizacija za čimboljšo izpeljavo tekmovanja, pripravili smo tudi odličja oz. plakete, ki jih je lično izdelal graver Bogoslav Hladnik, značke pa je prevzel v delo tov. Kisel s sodelavci.

Dokajšnje število članov kolektiva je z zanosom in veliko požrtvovalnostjo pomagalo pri tej masovni prireditvi, odgovorno delo pa je opravila tov. Ina, ki se je z vsem žarom posvetila tej športni manifestaciji. Tekmovanje je doseglo velik uspeh, Iskra pa priznan renome tudi na fizikturnem področju.

ABC

Pripomba uredništva:

Tov. Franc Cotič se je zaposlil v Iskri Kranj v maju 1946. leta. Ko se je v Novem mestu zgradila Iskrina tovarna usmerniki se je kot takratni šef ekonomske enote »usmerniki« preselil leta 1962 v Novo mesto. Kot vse kaže, je v novomeški tovarni edini, ki bo letos praznoval 25-letni delovni jubilej v Iskri, k čemer mu iskreno čestitamo!

Poslovanje »Elektromehanike« v letu 1970

Plan proizvodnje presežen za 10 % — Najbolj je narasla proizvodnja telefonije in rotacijskih strojev — Poprečni OD 1127 din ali 17 % več kot 1.1969 — Kvalifikacijska struktura se relativno slabša — Preveč nadurnega dela

Osnova za analizo poslovanja tovarne v letu 1970 je zaključni račun, ki je bil dokončan že pred tedni. Naslednja analiza obsega le glavne elemente izpolnitve gospodarskega plana in primerjavo z letom 1969.

Letni plan proizvodnje smo presegli za deset odstotkov, medtem ko je bil fizični obseg proizvodnje po stalnih cenah proti letu 1969 večji za 17 odstotkov. Najbolj je narasla proizvodnja telefonije in rotacijskih strojev (ročnega orodja). Ostale panoge so v skupnem ostale na istem obsegu, spremenile pa so asortiman proizvodnje glede na potrebe trga. Konjunktura je zlasti občutna v telefoniji in rotacijskih strojih, veliko pa je povpraševanje tudi po sodobni stikalni tehniki, trifaznih števcih ipd. Proizvodnjo kinoprojektorjev opuščamo, kapacitete pa sedaj rabimo za proizvodnjo telesalnikov. Obrat mehanizmov, poleg interne proizvodnje, izdeluje tudi števec pogovorov, kar gre dobro v prodajo na tujem trgu. Ostala proizvodnja je usmerjena za potrebe tovarne (orodje, merilne naprave, vzdrževanje).

Zaradi širjenja proizvodnje navezujemo stike s stalnimi, dobri kooperanti, ki bi dopolnjevali našo proizvodnjo tam, kjer so ozke kapacitete ali manjše serije.

V letu 1969 smo pričeli pripravljati dopolnitev organizacije tovarne z namenom, da se interesi posameznih panog proizvodnje vskladijo in da nastane trdnejša povezava in poenotenje proizvodnje, tehnologije, razvoja in služb.

Za napredek proizvodnje smo poleg lastnih razvojnih zmogljivosti sklenili še licenčno pogodbo z belgijsko firmo BELL za uvedbo elektronske telefonije po sistemu METACONTA 10 C. Računamo nam-

reč, da bo tudi v telefoniji začela prevladovati elektronika. Tako usmeritev podpira tudi PTT Jugoslavije.

Glede na širok obseg proizvodnje nismo več v stanju planirati proizvodnjo po dosedanjih metodah, zato smo nabavili nove moderne elektronske računalne naprave. Te bodo služile tudi za hitrejšo obdelavo podatkov. Računamo, da bi v letu 1971 lahko dosegli prve rezultate.

Oskrba z materialom je bila boljša, če jo ocenimo po naraslih zalogah v skladiščih, materiala v obdelavi in neprevzetega materiala. Vendar je bilo precej težav pri preskrbi z izdelki črne in barvne metalurgije. Razmerje med domačo nabavo in uvozom je bilo 53:47 in pričakujemo, da bo to razmerje šlo naprej v prid domače nabave.

V preteklem letu smo imeli 5000 zaposlenih oseb ali 60 več, kot je bilo določeno z gospodarskim planom. Največ novih delavcev se je zaposlilo v telefoniji v Kranju in na Blejski Dobravi. V celoti so proizvodne enote preslele predvideno število zaposlenih, službe in pomožne enote pa nimajo planiranega števila zaposlenih. Kvalifikacijska struktura zaposlenih se relativno slabša, ker sprejemamo pretežno nekvificirane delavce, medtem ko se stanje strokovnih oseb ne menja; kolikor jih vstopi, toliko jih tovarno zapusti. Slaba stran tega je tudi to, da odhajajo strokovni delavci že po nekaj letih dela v tovarni, ko si ravno pridobijo delovne izkušnje.

Tovarna štipendira 106 študentov na visokih in višjih šolah ter 43 na srednjih. Izredno se izobražuje 265 članov kolektiva, od teh 61 na visokih in višjih šolah in 50 na srednjih. Kvalifikacijska in poklicna struktura zaposlenih se bo izboljšala šele po nekaj letih, seveda bomo morali tudi zadržati sedanje število strokovnih delavcev, tako z nagrajevanjem kot z ustreznimi zaposlitvijo, odnosi ipd.

Kljub povečanemu številu zaposlenih za sedem odstotkov je bil efektivni obratovalni čas večji le za dva odstotka od prejšnjega leta. Razlog: več prostih sobot. V podaljšanem delovnem času je bilo opravljenih prek 200.000 nadur, kar pomeni, da je dnevno poprečno 94 delavcev delalo še dodatnih osem ur!

Osebnih dohodke smo izplačevali v mejah določil gospodarskega plana in skladno z doseženo proizvodnjo. Poprečni neto osebni dohodki na mesec so bili 1.127 din ali 17 % več kot leta 1969. Življenjski stroški so narasli za

R

(Dalje na 6. strani)

Zanimanje za Iskrine štipendije izven SRS

Predlogi kadrovske politike ZP Iskra, katero je pripravilo in formuliralo org.-kadr. področje ZP so zelo zanimivi, posebno bodoče politike pritegovanja mladega strokovnega kadra srednjih in visokih strokovnih šol z novim načinom štipendiranja, propagandnimi akcijami po šolah ipd. Pozitivna je zlasti ugotovitev, da bo potrebno po teh kadrih pogledati tudi po drugih republikah, saj smo se doslej ozirali zgolj po »domačem dvorišču«, ki pa je že precej prazno. Če sega EI Niš s štipendiranjem, nagrajevanjem naj-

boljših študentov posameznih letnikov fakultet, po naših kadrih v našo republiko, zakaj ne bi ZP Iskra posegala po dobrih kadrih v ostale republike. Da vlada interes za štipendije in kasnejšo zaposlitev, tudi izven Slovenije, lahko služi naslednji primer.

Na iniciativo Šolskega centra za strojarstvo i elektrotehniko iz Zadra, je Iskra — ZZA nudila počitniško prakso 16 dijakom omenjene šole. Dijaki so na praksi pokazali zelo dobro strokovno znanje in izredno delovno zavest tako, da so marsikatero iz-

med njih snubili za delo po dokončanem šolanju. Tudi dijaki ter vodstvo njihove šole so bili z organizacijo in izvedbo strokovne prakse zelo zadovoljni, saj jim take prakse industrija v Dalmaciji ne more nuditi.

Iz zahvalnega pisma ravnateljstva šole povzemamo ugotovitev, da je začeto sodelovanje med omenjeno šolo in Iskro zelo koristno za šolo in njihove dijake, v tej zvezi pa je bila tudi sprožena velika propaganda za ISKRO in njene dejavnosti. Na praksi dosežene izkušnje so dijakom

smerokaz za izboljšanje teoretičnega in praktičnega pouka in dela. Vodstvo šole je pripravljeno, v kolikor bi večje število dijakov prejelo štipendijo ZP Iskre, to skupino dijakov pripraviti za delo v Iskri po programu, katerega bi predlagala ZP Iskra sama.

Ravnateljstvo šole bo postavilo in posredovalo ZP predlog za štipendiranje najboljših dijakov njihove šole, o čemer naj ZP dobro razmisli, kajti dijaki te šole so izredno nadarjeni in marljivi.

Kljub zadovoljivemu izpolnjevanju sanacijskega načrta še vedno problemi

(Nadaljevanje s 3. strani)

ukrepala v veliki večini primerov pravilno in kar je najbolj važno — realno. Vodilo poslovanja, ki je bilo in ostane najbolj zanesljiv merilec uspeha je poslovanje s poslovnimi partnerji t. j. s kupci.

Kot rečeno, ti podatki — več ali manj zanesljivi — so sedaj tu in skupaj s praktičnimi izkušnjami preteklega poslovnega leta tvorijo podlago gospodarskega plana za leto 1971. Ta predvideva vrednost proizvodnje 760 milijonov din, kar je za 160 milij. v od realizacije v letu 1970. Naloga je precej zahtevna, ker je število zaposlenih ostalo isto — novih delovnih mest ni na razpolago, ker je strojni park že zaseden. Izdelava gospodarskega plana samega je predstavljala precej težko nalogo, ker za to dejavnost v tej obliki pri nas ni vzornika in s tem tudi ne primerjalnih podatkov. To zadnje je tudi opozorilo začasnih uprav in združnemu podjetju, da razne pavšalne ideje o poslovanju Tovarne orodja ostajajo res samo pavšalne — kar je pri tej dejavnosti nevedrno. Konceptija vodenja oz. poslovanja naj bi bila enaka proizvodnji — t. j. precizna, elastična in individualna. Le skrajno pedantno delo na vseh točkah, kjer je to potrebno, lahko vodi k uspehu v tej

Preteklo poslovno leto, skupaj z izkušnjami in tudi kontakti s tovarnami orodja v inozemstvu povedo nedvoumno, da je poslovanje in s tem obstoj tovarne orodja možen.

Hkrati je treba tudi pojasniti, da je v tej dejavnosti nemogoče pričakovati poslovne uspehe, ki jih beležijo tovarne s serijsko proizvodnjo v času konjunktura. Taki poslovni uspehi so v tej dejavnosti omejeni že s številom ljudi in s tem strojev, ki predstavljajo optimalno organizacijo te vrste. Širitev tovarne orodja predstavlja strošek, ki je v kovinskih branži po svoji velikosti brez primere. Vlaganja se vračajo počasneje kot v drugih dejavnostih. Faktor človeka je ogromen in v neugodnem trenutku povzroča na eni strani skrajno slabe rezultate, dočim odličnih skoraj da ni, kar novi investiciji v stroje jemlje njeno ostrino.

To je samo del dejstev, ki jih je treba upoštevati pri pričakovanjih. Le-ta so spričo pestrega strojnega parka v tovarni orodja morda prevelika. Ostati je torej treba realen, oz. se sprizjantiti z naravo tega dela. Tu se ponuja primerjava, ki daje zelo interesantne podatke, t. j. predvsem gre za uspehe kupca, ki se sistematično oskrbuje z orodjem za svojo dejavnost v tovarni orodja.

Kaj za neko tovarno ali proizvodnjo pomeni hitra oskrba za ustreznim in kvalitetnim orodjem pokazeta dva primera iz Slovenije. V eni izmed slovenskih tovarn, ki je prej naročala svoja orodja v inozemstvu in jih dobivala po 12-mesečnem roku, je kazalo že, da bo ta tovarna proizvodnja celo opustila. Pozneje se je začela sistematično oskrbovati z orodjem pri nas. Danes na osnovi kvalitetnega orodja, ki ga je pri nas dobila bistveno prej in le za nekaj desetstotcev N dinarjev, ustvarja z izvozom svojih izdelkov na inozemski trg nekaj milijonov N dinarjev dohodka.

Še drug primer: neka slovenska tovarna bi morala čakati na dobavo v Nemčiji naročenega orodja 12—16 mesecev. Isto orodje pa smo ji izdelali v tovarni orodja v 4—5 mesecih in ji tako za orodje, ki nam je prineslo normalen zaslužek, omogočili precej hitrejšo in kvalitetno proizvodnjo. S svojimi izdelki zdaj v celoti zalaga že dve renomirani francoski tovarni, poskušala pa bo ekspanzijo tudi na druga tržišča.

Ta dva primera sta nekje merilo, kaj se z orodjarsko dejavnostjo da doseči. Ti rezultati pa naj bi bili na razpolago predvsem ZP ISKRA, t. j. njenim organizacijam posebej, kadar so zaradi svoje proizvodnje v stiski. S koncentracijo kapacitet tovarne orodja je možno v takem primeru popolnoma opremiti proizvodnjo take tovarne v kratkem času. Razveseljivo je, da se Iskrene tovarne v precej večji meri poslužujejo tovarne orodja — žal pa še vedno nesistematično, kot prej navedeni tovarni. Na ta neurejen način so Iskrene tovarne zasedle približno 50 % vseh kapacitet.

Ti primeri naj pomagajo pri razmišljanju o bodočnosti tovarne orodja, t. j. o poslovanju v naslednjih nekaj letih. Sami po sebi se ponujata dve konceptiji, ki sta spričo dejstva, da mora tovarna orodja v letu 1971 nositi 1,740.000 N din obveznosti, istočasno tudi rešitev. Prva konceptija je kompletiranje obstoječih kapacitet tako, da se dosedanje različne odpravijo. To je istočasno tudi nezatna razširitev tovarne — izražena v cca 10 novih delovnih mestih. Začasna uprava je pričela z zbiranjem potrebnih podatkov, ki bodo skupaj z gospodarskim planom 1971 tvorili podlago za analizo rentabilnosti. Gre za pridobitev ustreznih kreditov. To kompletiranje bi pomenilo tudi dokončno zasedbo dosedanjih prostorov tovarne orodja. Povečane kapacitete pa bi omogočile finančno realizacijo, ki bi bila tako visoka, da bremena od 1972 naprej ne bi pred-

stavljala nerešljivega problema.

Druga konceptija je pravzaprav ista kot prva s tem, da je dolgoročnejša in namenjena Iskrinim tovarnam v ljubljanskem bazenu.

Tovarne v ljubljanskem bazenu naj bi kreditirale kompletiranje tovarne orodja samo, hkrati pa naj bi se v tovarni orodja skoncentrirala vsa kovinska dejavnost, s katero se morajo danes ukvarjati tovarne v tem bazenu vključno temu, da je njihova dejavnost elektronika t. j. daleč od kovinskih problemov. Prve izmenjave mnenj o tem kažejo, da obstaja za to precej simpatij. Dejstvo je, da se bo treba za eno od teh dveh konceptij odločiti — pri tem pa je ob sedanjih medsebojnih odnosih v ZP verjetno prva privlačnejša in učinkovitejša kot pa druga konceptija.

Začasna uprava bo izdelala ustrezen dolgoročni gospodarski plan, katerega bo — zaradi dobavnih rokov strojev treba začeti takoj izvajati. Za to drugo nalogo pa je začasna uprava mnenja, da jo izvajajo konstituirano vodstvo firme, kjer bodo odgovornosti zato porazdeljene tako kot je v naši državi uzakonjeno.

Predsednik
začasne uprave
Drago Suša, dipl. ing.

Poslovanje »Elektromehanike« v letu 1970

(Nadaljevanje s 5. strani)

13 %, tako da so realni NOD narasli za 4 %. Vendar so posamezne kategorije zaposlenih različno občutile razmerje med porastom OD in življenjskimi stroški. V tovarni smo imeli še vedno 15,3 % zaposlenih, ki so v izrednem delovnem času prejemali do 800 din neto osebnih dohodkov na mesec. Tej skupini so se realni osebni dohodki znižali. Med temi pa je resda veliko število novih delavcev, začentnikov.

Stroški proizvodnje so narasli za 20 %, kolikor je večja tudi prodajna vrednost proizvodnje. Skupno z osebni dohodki pa so stroški narasli za 22 %, kar pa je vplivalo na znižanje ekonomičnosti. Med letom so se povečale cene materiala, v drugem polletju pa tudi carine. Amortizacija je bila obračunana po novih, višjih stopnjah. Visoki pa so tudi izredni stroški: odpisi, zamudne obresti, izvozne razlike ipd.

V osnovna sredstva smo vložili blizu 10 milijonov N din, od tega skoraj polovico za IBM računalnike. V obratna sredstva je bilo vloženo več kot potrebno, predvsem zaradi nenormalno večjih zalog materiala in dodatnih potreb zaradi sprememb asortimana izdelkov. Zaloge materiala in skladiščnih skušamo držati v normalnih količinah tudi s tem, da material

prekomerno izdajamo v proizvodnjo ali pa ga ne sprejemamo sproti v skladišča ...

Prodaja izdelkov teče v glavnem prek organizacije ISKRA COMMERCE, kakih deset odstotkov proizvodnje pa prodajamo neposredno tovarnam ISKRE in članom kolektiva. Plan izvoza smo presegli za 40 %, pretežni del izvažamo na konvertibilno področje: leta 1969 — 68 %, leta 1970 — 74 %. Najbolj je narasla prodaja števecv in telefonije, pa tudi ročnega orodja in števecv pogovorov. Domača prodaja je zaradi povečanega izvoza relativno nižja, stopnje rabatov so ostale v glavnem enake, delež rabatov pa je povečan od 10,46 na 11,03 %, predvsem zaradi drugačnega asortimana.

Celotni dohodek in delitev je v sorazmerju s planom, ostanek dohodka za sklade in odplačilo anuitet ter za kritje med letom porabljenih sredstev skupne porabe pa je občutno večji, kot smo pričakovali. Vendar je sedanj ostanek dohodka daleč premajhen, da bi lahko vlagali znatnejša svoja sredstva za razširitev proizvodnje.

Glede na to, da smo s prodajnimi cenami vseskozi zastajali za splošno stopnjo inflacije — ta pa je zviševala našo lastno ceno — bo v prihodnje poleg notranjih ukrepov tudi v smeri politike cen treba ujeti korak s splošnim gibanjem.

Rado Kokalj

Aktualne naloge organizacije ZK v kranjski tovarni

Z zasedanja konference ZK

Naloge članov ZK v sedanjem obdobju so vzpodbudile vodstvo organizacije ZK Elektromehanike, da je pripravila posebno konferenco, ki je razpravljala o teh problemih.

Konferenci, ki je bila 23. marca je prisostvoval tudi sekretar občinske konference ZK tov. Franc Rogelj. Referat, ki ga je podal sekretar organizacije ZK tov. Stane Mihalič, je obravnaval več aktualnih problemov. Uvodoma je poudaril, da se morajo komunisti aktivneje vključiti v gospodarska, samoupravna in politična dogajanja v tovarni in da moramo člani delovne skupnosti predvsem z lastnimi močmi izvesti stabilizacijske ukrepe v tovarni. Omenil je, da komunisti niso zadovoljni z enostavno ugotovitvijo, da reforma ni uspela in da so razlogi za neuspeh preveč splošni in neprepričljivi. Poudaril je, da je delovna skupnost »Elektromehanika« storila vse, kar je bilo njena naloga in zato delavci upravičeno pričakujejo, da se zaostri odgovornost proti krivcem za neuspeh.

V referatu je bilo poudarjeno, da se je vodstvo organizacije sestalo 12 krat in na

sejah obravnavalo vsa aktualna dogajanja ter sprejelo ključke, ki so bili nato posredovani pristojnim organom upravljanja. Povečana aktivnost se je pokazala tudi pri večjem številu članov organizacije ZK v organih upravljanja in vodstvih drugih družbeno političnih organizacij. Premalo pa je bilo storjenega za vključevanje novih članov, saj jih je bilo v obdobju enoletja sprejetih samo deset.

Tudi področje izobraževanja, kljub večjemu številu predavanj, še vedno ni zaživel. Predlaga se, da je več pozornosti posvetiti predvsem izobraževanju mlajših članov.

Konferenci so bili predloženi tudi problemi poslovanja tovarne in kadrovske politike. Ugotavlja se, da so planske obveznosti sicer izpolnjene. Proizvodnja pa narasča predvsem zaradi zaposlovanja večjega števila ljudi. Tovarna stoji pred izredno pomembnimi nalogami glede na postopen prehod na elektronski sistem telefonskih central in zato se mora povečati prizadevanje vsakega člana delovne skupnosti, če hočemo doseči ustrezne rezultate.

Razvoj tovarne pa bo omogočen, če bo tovarna imela ljudi, ki bodo sposobni izvrševati zahtevne naloge. Z izboljšanjem nagajevanja se je fluktuacija strokovnih delavcev sicer omejila, ne pa prenehala. Za proizvodne potrebe bo potrebno predvsem več visokostrokovnih delavcev za področje razvoja in proizvodnje.

Ugotovitve razprave in ključke bomo posredovali v naslednji številki. — lin

Dopisujte
v Iskro

Naslov uredništva: Kranj,
Savska Loka 4. Telefon:

22-221 int. 333

Odkrita beseda o preteklem delu in problemih

Aktiv ZK je treba pomladiti z novimi člani, pripravljenimi delati na tem področju

Po daljšem premoru, kateremu so botrovali razni opravičljivi vzroki, so se 18. februarja v prostorih mestnega komiteja ZK v Ljubljani zbrali na letno konferenco komunisti tovarne elementov, da bi se pogovorili o problemih svoje organizacije, njenem dosedanjem in bodočem delu ter o položaju, v katerem se je znašla tovarna v zadnjem obdobju novih gospodarskih gibanj pri nas. Na tem mestu se opravičujemo zaradi zamude pri objavi poročila o tej konferenci, do katere je prišlo zgolj iz tehničnih razlogov, zato pa o tej konferenci danes obširneje.

Aktiva Zveze komunistov v tovarni elementov za elektrono šteje danes le 80 članov, ker jih je v času med zadnjo in današnjo konferenco 14 zapustilo tovarno. Tako skromno število članov je odraz premajhnih prizadevanj organizacije, da bi z mladimi, zaslužnimi člani pomladila svoje vrste in tako ustvarila ugodnejše pogoje za aktivno delo. Morda je tudi dokaj nizko število članov eden izmed vzrokov, da komunisti v tovarni in njenih obratih v zadnjem času niso bili tako aktivni, kot bi morali biti, zlasti še ob problemih, v katere so tovarno potisnili pogoji na trgu in najnovejši stabilizacijski ukrepi jugoslovanskega gospodarstva.

Po uvodnih besedah, običajnih formalnostih in sprejetju dokaj obsežnega dnevnega reda, je na široko poročal o delu aktiva Zveze komunistov med dvema konferencama, dolgoletni sekretar aktiva Ivan Plut. Poročilo sekretarja predvsem ugotavlja, da je bilo delo aktiva v času predčasno upravo v tovarni elementov dosti bolj živahno kot v zadnjem obdobju, kar dokazuje tudi dejstvo, da je v prvem letu na izredni konferenci tovarniške ZK bilo danih organom samoupravljanja več priporočil, katerih pa v glavnem niso bila upoštevana.

Poročilo dosedanjega sekretarja aktiva je odkrito spregovorilo o pomanjkljivosti in neaktivnosti znotraj aktiva, prav tako pa tudi o nekaterih odnosih, ki kažejo mor-

da na to, da je aktiv ZK v zadnjem času premalo čutili ob razpravah o kočljivi problematiki v posameznem obratu ali celotni tovarni elementov. Poročevalec je v nekaterih pogledih, vsaj kot je pokazala poznejša razprava po njegovem poročilu, namerno nekatere probleme prikazal v še kritičnejši luči, da bi tako vzpodbudil živahnejšo razpravo in po njej učinkovitejše sklepe o pozitivni aktivnosti komunistov v tovarni v prihodnjem obdobju.

Glavna ugotovitev v poročilu sekretarja je vsekakor ta, da je čutili premajhno vlogo ZK, pa tudi sindikata in drugih družbeno-političnih organizacij v tovarni, kadar gre za oblikovanje poslovne politike tovarne. Temu je krivo tudi preskromno sodelovanje članov aktiva na sejah delavskega sveta, ko teko pomembne razprave in se sprejemajo odločilni sklepi. Skratka aktiv Zveze komunistov je včasih premalo seznanjen z določenimi vprašanji pa čeprav bi morda tudi s te strani lahko pričakovali koristne predloge in priporočila.

Mimo vprašanj kadrov, nagrajevanja v tovarni in nekaterih drugih, se je poročilo sekretarja aktiva pomudila tudi pri idejno-političnemu usposabljanju članstva aktiva in pri njegovi aktivnosti. Vse preveč je bilo doslej govora o družbeno-političnem izobraževanju članov ZK, zlasti pa tudi strokovnih delavcev. Le-ti bi del svojega časa kljub strokovnemu angažiranju morali posvetiti tudi po-

živili v korist celotne tovarne in odnosov v kolektivu. V nadaljevanju konference je direktor tovarne Vladimir Klavs na široko govoril o gospodarskih rezultatih tovarne elementov, o gospodarjenju v letošnjem letu in perspektivi tovarne v naslednjih letih. V svojih izvajanjih je dal odgovore na vprašanja, ki so jih postavili diskutanti pred njim in prikazal položaj tovarne, v kakršnem se le-ta nahaja sedaj v obdobju stabilizacije, ko so potrebni odločilni ukrepi za premaganje nastalih, tudi kritičnih vprašanj.

Ob koncu je poročilo kritično ocenilo tudi delo samoupravnega organa, čigar delokrog bi moral zajemati prav vsa bistvena vprašanja dogajanj v tovarni, imeti pa bi moral razen tega bolj učinkovito in odločilno vlogo pri izvajanju gospodarske politike tovarne.

Razprava, ki se je razvila po poročilu sekretarja aktiva ZK, je z ene strani pokazala soglasje z ugotovitvami v poročilu, po drugi pa je te ugotovitve ocenila kot preveč kritične in neutemeljene. Tu so se zvrstila razna mnenja razpravljalcev, vendar iz teh izvajanj lahko posnamemo zadovoljivo pobudo. Izkušnje namreč kažejo, da so takšne konference članov aktiva ZK navadno učinkovite, zato bi bilo treba, da bi se v prihodnje komunisti sešli večkrat in spregovorili o vseh pomembnih vprašanjih. Morda ne bi bilo odveč, če bi se aktiv ZK sestal na podobni konferenci celo dvakrat v letu, saj bi tako lahko vse morebitne slabosti in probleme hitreje odpravili in svoje delo vsestransko po-

živili v korist celotne tovarne in odnosov v kolektivu.

Na osnovi razprave je konferenca sklenila, naj bi delo aktiva v bodoče vodil sedem članski sekretariat, sestavljen iz po dveh članov iz obratov »Upori« in »Kondenzatorji« ter iz treh članov iz enot v Ljubljani, ki naj bi jih izvolili na konferencah osnovnih organizacij. Izmed sedmih članov sekretariata aktiva pa bi naknadno izvolili sekretarja aktiva ZK tovarne za prihodnje obdobje.

Konferenco je pred koncem pozdravil tudi zastopnik mestnega komiteja ZK Ljubljana Hartman.

— C —

»Polprevodniki« Trbovlje

Naš proizvodni program

SILICIJEVE MOČNOSTNE DIODE BY 26 — BY 28

Te diode proizvajamo v tovarni že od vsega začetka. Povpraševanje po njih naglo narašča, kar pomeni, da je kvaliteta zadovoljiva in da so uporabniki odkrili prednosti teh silicijevih diod, ki usmerjajo velike tokove.

Morda, bi naše bralce zanimalo, kako veliki so ti tokovi. Najmanjše diode BY 26 prenesejo v prevodni smeri do 1,5 A, največja BY 38 pa 120 A. Kakor vidite, prvi dve številki pri oznaki diode BY označujeta zgornjo mejo prevodnega toka. Vsaka dioda pa je označena s tremi števkami. Tretja številka pomeni napetostni razred (od nekaj V do 1500 V). To pomeni, da diode izdelujemo za določen tok, nato pa jih sortiramo v razrede po zapornih napetostih. Diode BY 26 in BY 27 so izdelane že s hladilnimi rebri, medtem ko je treba druge montirati na ustreza hladilna telesa.

Te diode se redko uporabljajo samostojno, pogosteje so vezane v stavke. Usmerniki iz teh diod se uporabljajo v raznovrstne namene. Nizko-napetostni močnostni usmerniki so nenadomestljivi v galvaniki. Močnostne usmernike za višje napetosti uporabljajo pri električni vleki, v elektromagnetih, v radijskih oddajnikih, zadnje čase v kombinaciji s tiristorji v tiristorjskih reguliranih usmernikih, ki služijo za polnjenje akumulatorjev, za pogon enosmernih elektromotorjev itd.

Usmernike iz teh diod odlikuje robustnost, dolga življenjska doba in ekonomičnost.

»Elektromehanika« Kranj

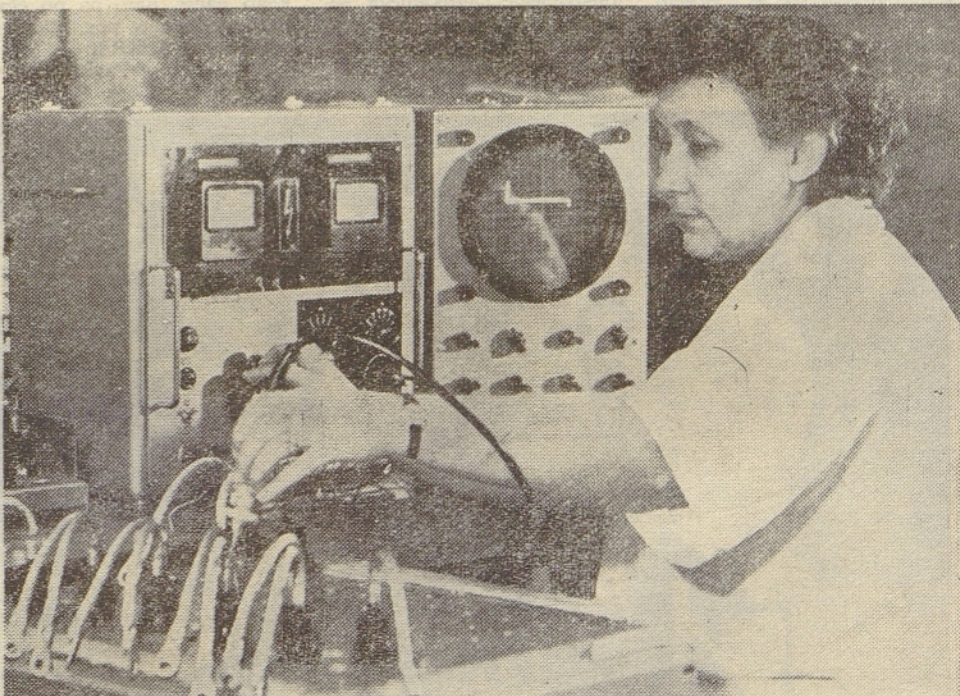
Alarmne naprave zagotavljajo večjo varnost pred požari

Požarna varnost v kranjski tovarni in obratih je bila zaradi požarne preventive uspešna, saj so v letu 1970 zabeležili v tovarni le en večji požar v kalilnici ter 4 začetne požare, ki pa niso povzročili škode.

Prejšnja leta so pri uvajalnih seminarjih za delavce vpeljali tudi predmet »požarna preventiva«, kjer so bile demonstrirane praktične va-

je z ročnimi gasilnimi aparati.

V posameznih večjih primerih so čuvaji oz. gasilci takoj intervenirali in to prav na osnovi alarmnih naprav, ki ob določeni temperaturi sprožijo sireno. Gasilci trdijo, da bi bile te naprave potrebne tudi v obratu »Stikala« Kranj in obratu »Urni mehanizmi« Lipnica, kar oddelek za varnost iz leta v leto planira, vendar odmeva ni.

Tov. Pavla Ham je prišla v tovarno z drugo skupino delavk, januarja 1964. V sedmih letih je premerila nad stotisoče transistorjev in diod — planarnih, točkastih, plastičnih, močnostnih diod, mostičkov

Kakšen objekt za oddih potrebujemo

S tem vprašanjem se že dalj časa ukvarjajo tako pri naši počitniški skupnosti, v sindikatu, med borci in o njem govore naši delavci v tovarnah.

Vsi smo si edini, da sta za tako število zaposlenih (vštevši tudi družinske člane) doma v Poreču in kamp na Dugem otoku vsaj petkrat premajhna. Zanimanje zaposlenih pa je osredotočeno predvsem na letovanje na morju in le malo je takih, ki se oddajo za Bled ali Trento.

Torej kje in kakšen naj bo prepotreben objekt, za katerega bo treba v naših organizacijah nujno najti sredstva?

Mislim, da je bistvena oddaljenost bodočega centra od naših tovarn. Najprimernejša bi bila lokacija nekje na območju zahodne Istre. Zemljišče mora mejiti na morje in biti velikosti vsaj 50.000 m², važno pa je tudi, da je v bližini elektrika in voda, saj bi velika oddaljenost zelo podražila začetno ureditev. Idealno bi bilo z gozdom poraščeno zemljišče.

V bodočem objektu bi morala biti dana možnost za postavitve lastnega šotora, lastne kamp prikolice, v njem bi Iskraš dobil posteljo v vikend hišicah ali večjem paviljonskem objektu. Tudi bi

varje v šotorih in kamp prikolicah tistim, ki tega nimajo, bi bilo treba omogočiti. Nakup kamp prikolic brez podvozja ni tako velika investicija, omogoča pa takojšnje letovanje.

Izgradnja popularnih vikendov bi bila lahko postopna. Na primer organizacija, ki bi se odločila za lastno hišico, bi na tem zemljišču dobila določen prostor in tipski načrt hišice ter nato sama ali v okviru uprave centra pričela z gradnjo. Lahko pa bi hišico popolnoma izdelano in opremljeno od centra odkupila. S temi hišicami bi lastnik — organizacija sama razpolagala, edino odprodaja iz ZP ne bi bila možna.

Osnova za vse naštetu bi bila sodobno opremljena kuhinja z jedilnico kapacitete vsaj 300 obrokov naenkrat. Tudi manjši bife ne bi smel manjkati.

Pogoj za prijeten dopust so urejeni in številni športni objekti. Če pričnem s kopalniščem, ki je pred vsemi, potem naj poudarim, da skoraj iz vsake obale lahko narediš prijetno kopalnišče. Pozabiti ne smemo na malčke, ki brez mivke in lahkega dostopa v nizko vodo slabo preživijo odmerjene dneve letovanja s starši. Peščena plaža ali mivka

ni pogoj za izbiro lokacije, saj se da oboje pripeljati ali z drobilcem kamena izdelati na mestu. Pripraviti je potrebno igrišče za odbojko in mali nogomet, za starejše dopustnike pa balinišče. V pokritem pred vetrom varovnem prostoru bi lahko postavili mize za namizni tenis. Če bi bilo možno postaviti avtomatsko kegljišče, potem bi bila zabava zagotovljena tudi v primeru slabega vremena in v večernih urah.

Glede na to, da je tudi v Iskri nekaj lastnikov motornih čolnov in jadrnic, bi za te zgradili pomol za privezovanje in varovanje pred valovi; seveda bi si dopustnik lahko omislil tudi vožnjo ali smučanje s čolnom, ki bi bil last centra.

Naj končam z naštevanjem. Razprava in predlogi, ki bi po mojem mnenju bili nujni, naj pokažejo kakšen center si želimo in tudi kako bomo do njega prišli. Potrebno bo polno angažiranje vseh zainteresiranih in vseh, ki za rekreacijo morajo in so dolžni skrbeti.

Na koncu še predlog — kako zbrati del sredstev za pričetek gradnje in ureditev zemljišča. Odbor za izgradnjo naj v okviru našega podjetja razpiše posojilo za dobo 5 let. Sredstva bi se vrnila posojilodajalcu v petih obrokih in to ob priliki letovanja. Isto bi veljalo tudi za organizacije s tem, da bi naši člani zbrali precejšnjo vsoto denarja, saj je to za nas vse smotrna nalozba.

Za ureditev zemljišča t. j. plaže, poti, igrišč itd. pa bi mladinska organizacija lahko organizirala brigado in tako bi mladina po svojih močeh pripomogla k čimprejšnji izgradnji.

Torej izdelajmo do potankosti načrt, nato pa po etapah postavimo nov »Center oddiha« ZP ISKRA.

Pavle Casar

Zaščita družbenega premoženja

Obsodba treh bivših članov delovne skupnosti Iskre Elektromehanike Kranj, ki so bili za tatvino materiala, predvsem lakirane bakrene žice, obsojeni na Okrožnem sodišču kaže, da je sodna zaščita družbenega premoženja postala učinkovitejša in je bilo tako v celoti potrjeno stališče, da imajo člani delovne skupnosti dolžnost posebej varovati premoženje in korist delovne organizacije, ne pa zlorabljati zaupanja, ki ga imajo do njih sodelavci.

Pri obravnavanju različnih tativ, podkupovanju in drugih kaznivih dejanj na škodo družbenega premoženja opravičujejo nekateri posamezniki s tem, da je škoda na račun družbenega premoženja minimalna, da je material raztresen po obratih, da ga nihče ne čuva in podobno, ter zato odgovornost posameznika, če vzame v tovarni material, ni tako velika kot če bi vzel sodelavcu. Pri tem pa se pozablja, da je družbeno premoženje manj zavarovano, vendar je dano v upravljanje delavcem, ki morajo z odnosom do družbenih sredstev pokazati svojo zrelost za upravljanje z družbenim premoženjem. Prav tako stališče je vodilo precej tovarn, med njimi tudi Elektromehaniko, da po koncu delovnih izmen ne pregledujejo delavcev. Opravijo se samo občasne kontrole posameznikov, vendar zelo poredkoma. Razumljivo je, da tako stanje nekateri izkoriščajo in postopoma v manjših količinah odnašajo iz tovarne predmete manjše vrednosti. Skupna vrednost tako odnešenega materiala ni majhna. V Elektromehaniki menimo, da to znaša več milijonov starih dni letno, saj se odnaša vse od pisarniških potrebščin do žarnic za novoletna drevesca. Največ škode napravijo tisti, ki se doma ukvarjajo z dejavnostjo takega značaja, da lahko pri tem uporabljajo tudi materiale in usluge tovarne (npr. vijaki, manjša orodja, itd.).

Zaradi vseh teh dejanj posameznikov bo potrebno več ukrepov. Najvažnejši bo vsekakov povečanje evidence po skladiščih in odgovornost za škodo tistih, ki imajo primanjkljaje, zato ker zaupane stvari niso dobro varovali. Potrebno bo pregledati, kdo

od delavcev, ki se doma ukvarjajo s popoldansko obrtjo, lahko uporabljajo material in orodje tovarne ter kot nazadnje tudi povečati pogostnost pregledov ob izhodu, kršilce pa ostreje kaznovati, da prejmejo ustrezno kazen, obenem pa naj bodo kazni tudi preventivne mere za druge, ki se tudi ukvarjajo s tatvinami.

Izvajanje teh ukrepov pa ni samo dolžnost pristojnih služb tovarne, ampak vseh članov delovne skupnosti, ker se tatvina družbenega premoženja jemlje predvsem njim, in ker so ukrepi le tako lahko uspešni. — lin.

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame

IVANKE PETERNELJ

se zahvaljujem samoupravnim organom za venec, sodelavcem v obratu »Števc« Kranj iskrena hvala za izraze sožalja, venec, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti.

Henrik Peternelj

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta

ALOJZA KRIZAJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v obratu STIKALA za sožalje in poklonjeni venec.

Hčerka Francka Rehberger

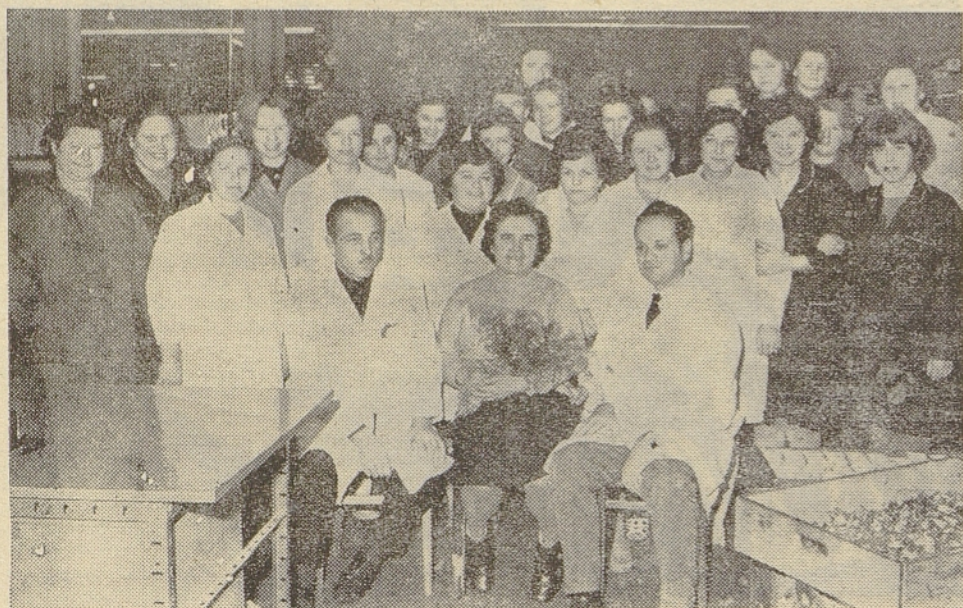
ZAHVALA

Ob nenadni in prerani izgubi našega dragega moža in očeta

IVANA JALOVCA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam montaže kinoakustike, obrata EMI in obrata ATN za poklonjene vence, denarno pomoč, izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti. Enako se zahvaljujem sindikatu kranjske tovarne za denarno pomoč.

Zena Justina ter sinova Boris in Iztok

V zaslužni pokoj je odšla tov. Marija Cimprič, ki se sodelavcem na traku ATA obrata ATN v kranjski tovarni iskreno zahvaljuje za prejeta darila in dobre želje, obenem pa jim želi še mnogo uspehov pri njihovem nadaljnjem delu

**DOPIŠUJTE
V ISKRO!**

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — Odgovorni urednik: Janez Silc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 333 — Tisk in kličej: »CP Gorenjski tisk« Kranj